

Opravy zvonů ve věži kostela v Žebnici.

Mezi poslední úkony rozsáhlých oprav zdejšího kostela sv. Jakuba Většího, které probíhají od roku 2003, je oprava uložení a ovládání dvou větších zvonů a doplnění funkčního třetího zvonu – umíráčku.

Ve věži zdejšího kostela bývaly tři zvony, v posledních letech pouze dva, ale funkční jen jeden:

Zvon I z r. 1535:

Hmotnost 420 kg. Jediný dosud funkční zvon.

Zvon vyžadoval opravu třmenu páky, který byl prasklý a neodborně provizorně opraven. Páka byla vyrobena nová, vyroben nový úchytný třmen a uložení páky provedeno tak, jako před rokem 1940.

Zvon II z 15. století:

Hmotnost cca 90 kg.

Západní ložisko bylo uloženo níže a tak byl zvon zavěšen mírně nakřivo. Bylo třeba zvon vyrovnat, ložiska a čepy zrevidovat. Zvon se uvolnil z uložení, pomocí kladkostroje zdvihl a uložil na upravenou stolicí.

Dříve byl zvon opatřen elektromotorem, který v poslední době nebyl užíván. Srdce bylo opatřeno zátěží ze dvou pásů přiložených ze stran a upevněných šrouby kolem pěsti, bylo nastaveno v prodloužení výpustky plochým kusem vloženým mezi pásy, pohyblivým, připevněným jedním šroubem. Tato úprava byla sice funkční, nicméně se jednalo o řešení nevhodné. Zvon by měl být zvoněn výhradně ručně – ostatně zvon pukl v r. 1946, několik let po elektrifikaci (1940)!

Při opravách jsme zjistili, že srdce po odstranění zátěže není v současném stavu použitelné a bylo třeba je nahradit vhodnějším, a nebo přesnou práci je upravit. Byla přijata druhá varianta.

„Nový zvon“:

Oba historické a památkově chráněné zvony, nadále zvoněné ručně, by měly být šetřeny a užívány k sezvánění k bohoslužbám a svátečnímu zvonění. Bylo rozhodnuto, že k zajištění pravidelného denního zvonění by bylo vhodné pořídit třetí zvon do lucerny věže, který by byl opatřen elektrickým lineárním pohonem. V lucerně byl v minulosti zavěšen umíráček s kyvem šikmým k ose kostela. Ten byl zrekvírován v I. světové válce. Nový byl pořízen z příspěvků farníků a také padl molochu války v roce 1942.

Rozhodli jsme se pro pořízení nového zvonu (nebo staršího, neboť na nový nejsou finanční prostředky) – doplnění původního stavu - který by například ladil i se dvěma stávajícími zvony. Pro tyto účely je nyní zavěšen starší zvonek (asi z počátku 19. století), který po malých úpravách by mohl požadavky plnit. Bohužel zvonek nemá srdce a tak jsme požádali odborníka o výpočet a návrh na jeho zhotovení.

K úpravě zvonů, opravě jejich uložení, zajištění funkčnosti a kompletaci třetího zvonu (umíráčku) se uvolili i zdejší občané. Práce probíhají v jejich volném čase od května pod dohledem odborníka z Národního památkového ústavu v Praze. Je to dar současné a budoucím generacím obyvatel naší obce. Práce by mohly být dokončeny do konce letošního roku.

Žebnice, červen 2012

Zpracoval Josef Urban